

Arabská hypotéza původu trubadúrských písní?

Josef Prokop

Jihočeská univerzita v Českých
Budějovicích

Olomouc 24. 11. 2012

Odkud?

celý trubadúrský fenomén (asi 1100-1300) ve své době v rafinovanosti forem i témat objevný
to vždy vyvolávalo otázky ohledně jeho geneze, původu, možných vlivů

Různé teorie původu

předkřesťansko-matriarchální

katarská

neoplatónská

latinská literatura klasická a středověká

bernardovsko-marianistická (liturgický zpěv)

lidové písně jara

vakantská

feudálně-sociologická

hispano-arabská

Monogeneze?

neprovedu zde jejich kritiku

jedno ohrazení než se soustředím na hispano-arabskou

většinou jsou tyto teorie prezentovány jako výlučné
domnívám se, že trubadúrské písně jsou naopak
výsledkem **společného působení** mnoha z nich

Hispano-arabská

vymezení?

trubadúrské písně, jejich formy, žánry, tematika byly inspirovány či přímo odvozeny z dvorské, milostné poezie al-Andalusu

Obvyklé výhrady

odlišný jazyk

Jak mohli trubadúři napodobovat strofické, konceptuální, tematické principy, když neuměli arabsky?

jazyková a kulturní výměna mezi nepřáteli?

Jak mohli křesťané imitovat kulturu někoho, s kým krvavě bojovali?

Odpovědi

odlišný jazyk

staletí mísení berberského, arabského, židovského obyvatelstva s románským v al-Andalusu

vojenské výpravy akvitánských vévodů na jih, např. Guilhem VIII. (otec) u Barbastra (1064) a jeho kořist 1500 otrokyň (GALMÉS: 67, DOZY, 1881)

nebylo nezbytné, aby byli trubadúři bilingvní, stačil pasivní kontakt s arabskou dvourskou poezií/zpěvy

zpívající otrokyně, paradox rock'n'rollu (F. RICO)

Odpovědi

jazyková a kulturní výměna mezi nepřáteli?

WEINREICH(1974), HYMES (1964) aj. ukazují, že vznik bilingvismu či jazyková hybridita často vzniká i mezi soupeřícími jazykovými společenstvími

MENOCAL (1981) argumentuje rock'n'rollem v komunistickém Rusku

veřejně odsuzován jako úpadková hudba, avšak velká část společnosti módu obdivuje, a to nejen nonkonformní jedinci, uplatnili-li bychom za 200 let stejné výtky, existence R'N'R v Rusku by byla stejně nevěrohodná

Navíc problém

nepřipravenost odborníků

bud' romanisté nebo arabisté, CORRIENTE (1997) dodává, že ani arabistická výbava nestačí, nýbrž jsou třeba specialisté na lidovou arabštinu al-Andalusu a jeho literaturu

já jako pouhý romanista jsem ve stejné pozici

Proč obhajují?

mnozí arabisté (GALMÉS, 1996, RUBIERA MATA, 1992) poukazují na neopominutelné podobnosti

v konceptech, ve versologii, v terminologii
hispanoarabské a trubadúrské milostné poezie

odpůrci arabské teze se jimi až dodnes často
vůbec nezabývají, proč?

Podobnosti?

GALMÉS DE FUENTES (1996) uvádí mj.:

nadřazenost milované(ho)

milostná služba

radost z milostného utrpení / amor udrí

zamilování na dálku

midons / sayyídí, mawláya

senhal / kináya (hádanka, symbol)

vidas e razós (RUBIERA MATA, 1992)

Očividný důkaz?

iluminace v Cantigas de Santa María
přisuzovaných Alfonsu X. Moudrému
(1221-1284)

v kodexu E mezi cantigami 119 „Como somos per
consello do demo perdudos“ a 120 „Quantos me
creveren loarán“

Bibliografie

Roger BOASE, *The Origin and Meaning of Courtly Love: A critical study of european scholarship*, Manchester, 1977.

Ma. Rosa MENOCAL, Close encounters..., *Hispanique Review*, sv. 49, č. 1, winter 1981, s. 43-64.

Federico CORRIENTE, *Poesía dialectal árabe y romance en Alandalús : cejeles y xarajat de muwaššahat*, Madrid, 1997.

Álvaro GALMÉS DE FUENTES, *El amor cortés en la lírica árabe y en la lírica provenzal*, Madrid, 1996.

Ma. J. RUBIERA MATA, *Literatura hispanoárabe*, Madrid, 1992.

Uriel WEINREICH, *Languages in contact*, Hague, 1974.